

Un număr vechiu 6 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

Director: N. C. SCHINA, Președinte la Curtea de apel București

Secretar: VIRGIL ANGHELOVICI

Doctor în drept de la Paris, magistrat

Redactor-proprietar: I. S. CODREANU

Licențiat în drept și științe de Stat, avocat

ABNOAMENTUL

Pe an, în România	100 lei
6 luni	50 »
3 luni	25 »

APARE ODATA PE SAPTAMANA
sub direcțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI, 5

Lângă Palatul Justiției

= TELEFON 13/29 =

SUMAR

- Solemnitatea deschiderii Curții de apel din Cernăuți. Cuvântările rostite de d-l Ministru de justiție D. Buzdugan și de d-l Dr. Vasile Boldur, noul președinte al Curții de apel din Cernăuți;
- Recepțiunea noilor consilieri din Bucovina la Inalta Curte de casație și Justiție și Cuvântările rostite de d-l președinte Victor Romniceanu, de d-l procuror-general N. Procopescu de d-l pro-decan al Baroului avocaților de Ilfov Dem. Dobrescu și Răspunsul d-lui consilier Dr. Mandicevski;
- Fundamental și isovoarele dreptului public român, de d-l N. C. Schina, președinte la Curtea de apel, București.

JURISPRUDENȚA:

- Inalta Curte de casație s. I: I. Matejka cu Maria Fundescu G. Lazăr și Jan Durieu, (Pentru cine și în a cui favoare s'a creat Decretul-lege 1480 din 10 Decembrie 1907 relativ la anularea actelor executate de inamie?);
- Casație s. III: Societatea cooperativă Mercur cu I. Tanoviceanu: (La acțiunea intentată la Trib., de către societarul exclus din societate, pentru anularea excluderii, nu se poate opune excepțiunea de necompetință a Trib. pe motivul că acel asociat a uzat de calea recursului la adunarea generală, care i l'a respins, Art. 231 C. comercial);
- Trib. Dorohoi (Conservatorul numit de Trib. conform art. 513 Pr. civilă n'are nevoie de autorizarea justiției spre a contracta un împrumut).

Rezumatul jurisprudenței Curții noastre de Casație

- Casația I: Erede aparent.—Proprietar.—Terțiu achizitor de bună credință.—Triumful maximei: Error comunis facit jus.—Eroarea comună și bună credință.—Cestiuni de fapt de apreciere suverană a instanțelor de fond;
- Casația II: Legea măsurilor excepționale.—Monetă.—Acapararea ei.—Sustragerea dia circulație a bițetelor Băncii Naționale prin plata unui agiu.—Dacă acest fapt constituie o acaparare de monetă?—Soluție afirmativă.—Art. 30 al. 6 și 16 din legea măsurilor excepționale;
- Casația III: Patentă.—Primărie.—Uzină electrică cu plată. Impunerea la patentă.—Art. 8 c. com.

Solemnitatea deschiderii Curții de apel din Cernăuți

Luni 14 Iulie cor. a avut loc, cu o deosebită solemnitate, deschiderea Curții de apel din Cernăuți, de curând înființată, și care până azi este a șaptea din cuprinsul României-Mari, afară de cele ce vor funcționa în Ardeal.

Înaltii magistrați, ce compun noua Curte de apel, sunt în majoritate locali, care au ocupat și mai înainte această demnitate în Tribunalele din Bucovina, cu grad de consilier, și numai trei numiri s'au făcut dintre magistrații din vechiul regat. Președinte al Curții a fost numit d. Dr. Vasile Boldur, un distins judecător la Trib. din Cernăuți, iar ca Procuror-general a fost numit d. Dr. Dimitrie Tușinschi, fost consilier aulic și Prim-procuror la acelaș Tribunal.

Ca consilieri au fost numiți d-nii:

Dr. Corneliu Gheorghin,	fost consilier la Trib. Cernăuți;
Dr. Nicolae Turcan	" " " " "
Temistocle Bocancea	" " " " "
Iorgu Toma	" " " " Suceava
Dr. Vasile Bodnărescu,	fost avocat al Statului și se-
cretar al contenciosului administrativ din Cernăuți;	
Aureliu Căpățână,	fost președinte la Trib. Brăila.
Dimitrie Bagdad	" " " " Bender, iar
ca procuror de secțiune a fost numit d. Const. A. Popescu,	fost judecător la Trib. Putna.

Jurisdicțiunea acestei Curți se va întinde asupra județelor din întreaga Bucovină.

* * *

În vederea deschiderii acestei noi Curți, a cărei importanță nu scapă nimănui, dl. Ministru de Justiție D. Buzdugan s'a decis a-și lua osteneala să asiste în persoană, mai ales că după decretul-lege de constituire înaltii magistrați trebuiau să depună jurământul în fața d-sale sau a d-lui Ministru de rezort pentru Bucovina.

Inițiativei d-lui Ministru de justiție s'au asociat și d-nii Miniștri Al. Constantinescu, Dr. Anghelescu și Miniștrii Ardealului, d-nii Ștefan Pop și V. Goldis, care l'au însoțit la această solemnitate. Dl. Ministru de justiție ar fi dorit ca la acest eveniment judecătoresc să asiste și câți mai mulți magistrați din vechiul regat, însă din cauza depărtării și greutății mijloacelor de transport n'au putut asista decât d-nii Al. D. Opreșcu, Președinte la Curtea de apel București, Ionescu-Dolj, Procuror-general pe lângă aceiași Curte și Mihail Mosgos, consilier.

Cum Curtea de apel nu avea un local propriu, până azi neexistând o curte de apel în Cernăuți, solemnitatea s'a făcut în localul Tribunalului, unde s'a rezervat câte-va săli și pentru noua Curte.

În sala de ședință se improvizase, în vederea acestui eveniment, o estradă specială. D-nii magistrați luaseră loc în stânga acestei estrade.

La orele 12 din zi d-nii miniștri, însoțiți de d-l ministru Nistor, sosesc la palat. D-l ministru de justiție a luat loc singur pe estradă, având în stânga pe d-l mi-

nistru Nistor iar ceilalți miniștri au luat loc pe scaunele ce erau rezervate în față.

D-l Ministru Nistor a dat cetire decretelor de numire, după care, fiecare magistrat, în ordinea erarhică, a depus jurământ în fața d-lui ministru, punând mâna pe crucea prezentată de preotul care asista, și pronunțând formula jurământului.

După terminarea depunerii jurământului, d-l ministru de justiție a pronunțat un mișcător discurs ocazional, care a impresionat adânc publicul, compus din magistrați, membrii baroului și toată intelectualitatea Cernăuțului, discurs pe care nepuțându-l avea în extenso, redăm numai părțile sale esențiale:

Domnilor Miniștri, D-le Președinte,
D-lor Magistrați, D-lor,

Vă mărturisesc că sunt stăpânit de o nemărginită emoțiune în aceste momente solemne, când mă găsesc în mijlocul D-voastră, pentru deschiderea primului așezământ judecătoresc în capitala Bucovinei.

Da, Domnilor, și ca român și ca moldovean, simt o nespusă bucurie sufletească, căci soarta a voit, ca un român din vechea Moldovă, să fie chemat în calitate de Ministru al Justiției, să prezideze cea dintâi solemnitate ce se serbează pe acest pământ sfânt al Românilor, rupt de patria mamă de 150 ani.

În Bucovina sunt începuturile vechiului Principat al Moldovei cu fundațiunile și mormintele descăli-cătorilor și marilor ei voievozi, unde slăvitul erou al neamului Românesc și creștinătății, Ștefan cel Mare și Bun, are locul său de odihnă; cu cetatea Sucevei, vechea capitală a Moldovei, de care sunt legate mărețe amintiri; cu așezămintele ei Moldovenești și cu vechea ei populațiune Românească, care a păstrat cu sfințenie, în potriva uneltirilor vrășmașe ale streinului cotropitor, naționalitatea și credința străbună, dragostea pentru patria mamă, și nădejdea nestrămutată în mântuirea ce va să-i vină.

Sunt fericit că mi-a fost dat a institui cea dintâi Curte de Apel românească în Cernăuți pentru întreaga Bucovină.

(După atâta amar de vreme, Bucovina noastră va avea azi din nou judecătorii săi Români, azi pentru prima oară dânsa va avea o Curte de Apel a ei.

Până mai ieri impričinații erau nevoiți a lua drumul Lembergului galițian pentru judecarea pricinilor în apel, căci vechea Impărăție Austriacă, urmând sistemul ei de desnaționalizare, nu voise să le dea o magistratură băștinașe, așa că tribunalele Bucovinene făceau parte din circumscripția Curții de Apel din Lemberg. Dar să uităm, să uităm cu toții acest trist trecut. Bucovina are de azi și de apurarea curtea ei de apel înființată în Cernăuți, de unde va roii în spre toate văile și în spre toate pla-

inurile influențele cele sănătoase și pildele cele bune.

Pentru organizarea acestei Curți am fost călăuziți de principiile legii de organizare judecătorească din vechiul regat, în privința compunerii ei și atribuțiilor înalților magistrați, dar în privința competenței Curții, va fi aceea hotărâtă de legea austriacă până la unificarea legislației din întreaga Românie.

Odată cu înființarea acestei Curți, am numit la Inalta Curte de Casație, trei consilieri raportori cu vot consultativ, consilieri originari din Bucovina, pe d-nii Dr. Mandicevski, Dr. Chiseliță și Dr. Orest Băleanu.

Aceștia nu au putut fi numiți pentru moment cu vot deliberativ, de oarece Curtea de Casație fiind o instituțiune de înalt ordin în Stat, cu atribuțiuni extrem de însemnate, ca de pildă judecarea actelor de guvernământ, am crezut că nu se poate ca pe cale de decret-lege, mări numărul membrilor acestei Inalte Curți. Aceasta însă în mod cu totul vremelnic, căci la prima întrunire a Parlamentului, vom cere acestuia să introducă în legea Curții de Casație modificările necesare și atunci consilierii-raportori cu vot consultativ de azi, vor deveni consilieri cu vot deliberativ.

Cu această ocaziune, D-lor Magistrați, țin să vă declar că în ce privește stagiul D-voastră și toate drepturile câștigate în magistratură sunt și vor fi respectate.

Când vorbim de înființarea Curții de Apel din Cernăuți, primul nostru gând trebuie să meargă către iubitul nostru Suveran, Regele Ferdinand I al tutulor Românilor, a cărui voință dârză și nestrămutată a adus înfăptuirea idealului nostru secular al unirei tutulor fraților Români. Majestății Sale Regelui, eroismului armatei și Congresului general al Bucovinei din 28 Noembrie 1918, cată să le aducem în primul rând prinoșul nostru de recunoștință că putem sărbătorii aci înființarea acestei instituțiuni de o covârșitoare însemnătate.

Cu aceeași ocazie sunt dator să arăt cât de mare a fost râvna și munca depusă de D-l Ministru Nistor pentru înființarea acestei Curți și introducerea unor modificări din dispozițiile vechilor legi austriace. Prețiosului său concurs și al magistraților delegați din Bucovina, datorim realizarea acestor însemnate lucrări și sunt fericit că putem aduce tutulor expresiunea sentimentelor noastre de frățescă mulțumire. Prin înființarea Curții de Apel din Cernăuți s'a făcut un prim pas pentru unificarea așezămintelor legale din întreaga țară. Dar, D-lor, trebuie să grăbim opera de unificare. Este o necesitate neapărată ca, cu un ceas mai înainte, să avem legile noastre judecătorești unificate, organizarea noastră judecătorească unificată, codurile noastre unificate, căci suntem un singur neam cu aceleași dorințe, cu aceleași

nevoi, în care aceiași inimă bate de veacuri și veacuri.

Suntem un popor unitor, și aceasta nu trebuie să o uităm, față de minoritățile străine ce le avem în țara noastră. Este nevoie să ne înfățișem cât mai îngrabă și față de lumea întreagă, și față de aceste minorități cu o organizație solidă, dreaptă și unitară și în formă, cum suntem în realitate un popor solid, drept și unitar.

Vă spuneam la începutul acestei cuvântări că ziua în care Bucovina își vede înființată prima sa curte de apel, este tot de odată ziua când își recapătă după o lungă, o lungă și prea dureroasă trecere de 150 ani, judecătorii săi Români.

Zi însemnată și neuitată, dar plină de mari învălmășite. Din ziua aceasta se nasc mari datorii pentru noi toți, pentru D-voastră, în deosebi, D-lor magistrați, cari aveți pe lângă sarcina D-voastră judecătorească de înaltă și nepărtinită dreptate, o altă sarcină socială și educativă, în aceste străvechi și frumoase ținuturi Românești, în care au fost aduse pe vremuri pâlcuri dese de populațiune străină.

Vreau să nădăjduiesc că membrii baroului de avocați vă vor da din toată inima, pentru înfăptuirea acestei opere, atât de frumoasă și atât de însemnată, nobilul și prețiosul lor concurs pentru care le facea mai călduroasă și prietenească invitațiune.

Poporul Român, D-lor, este un popor prietenos, primitiv, larg la suflet. Spun aceasta, fiindcă cu aceste sentimente urmează să considerăm, să considerăm D-voastră D-lor magistrați populațiunile străine din mijlocul nostru.

Magistratura care este una din marile puteri ale Statului are un rol însemnat în opera de apropiere, de contopire sufletească a tuturor.

Cu cumpăna dreptății, cu bună voință, cu bună-tate, cu încordarea celor mai înalte sentimente de conștiințiozitate și de solidaritate, veți înfăptui o mare operă, D-lor magistrați, opera de unire a tuturor pentru binele obștesc.

Veți face ca România să fie iubită de populațiunile ce o locuiesc, ori care ar fi origina lor și care se vor găsi fericite într-o atmosferă de deplină ordine, cinste și nepărtinire.

Ast-fel, D-lor, se vor împăca interesele tuturor, cu drepturile intangibile ale Românilor, cari trebuie să fie mai presus de orice.

Numai acestea pot fi simțimintele ori cărui bun Român, numai acestea pot fi simțimintele D-lor și indemnul D-lor magistrați, al Ministerului de justiție și Guvernului României Mari.

Insuflețit de aceste sentimente, declar deschisă Curtea de Apel din Cernăuți.

Cuvintelor atât de înălțătoare ale d-lui Ministru de justiție, a răspuns, în numele magistraturei Bucovinene, d-l Dr. Vasile Boldur, noul președinte al Curței.

Dăm în întregime și acest important discurs :

Domnilor Miniștri !

Vă salut domnilor miniștri cu respectul cuvenit în numele magistraților din Bucovina. Magistrații din Bucovina sunt mândri că d-voastră v-ați dat osteneala să faceți această grea călătorie, neconsiderând dificultățile circulației stânjenite și ați venit să rădicați cu prezența D-voastră festivitatea de astăzi, festivitate merită să formeze un fundament de însemnatate deosebită pentru unificarea Bucovinei în cadrul României-Mari.

Domnilor miniștri, domnule ministru de justiție!

Ați binevoit să împliniți formalitățile deschizând în mod festiv, nou înființata Curte de apel din Cernăuți, merită să satisfacă trebuințelor populațiunilor din Bucovina.

Populațiunea bucovineană este prea mulțămitoare Majestății Sale Regelui, că purtând grijă cu nemărginita sa bunăvoință de trebuințele ei, a decretat înființarea acestei Curți de apel.

Pe când înainte vreme, în timpul iobăgiei nefaste, poporul era silit să bată cale de sute de kilometri până ce ajungea la forul unde căuta și afla dreptatea, astăzi are acest for competent în hotarul țării sale, fără să piardă timp, fără cheltueli considerabile ; pe când, înainte vreme, era necesitate să-și ia interpreți străini și necunoscuți, astăzi își ia bărbați de încredere pe care îi cunoaște și cu care trăiește împreună.

Curtea de apel are să aplice dreptul și să facă dreptate, dreptate fără considerațiune de nație și lege.

Curtea de apel va menține formula, *justitia fundamentum regnorum*, care a fost și va fi totdeauna reală, căutând însă, cu toată insistența, ca această formulă să nu devie frază, ca în statele care, deviând dela dreptate, au fost distruse în urma războiului mondial.

Curtea de apel are, pe lângă aplicarea dreptății, și menirea să contribuie în mod real, pe viitor, la consolidarea României-Mari, cimentând legăturile între Bucovina și vechiul regat, realizând idealul românilor bucovineni ca numele «Bucovina» să devie o indicare istorică, fiindcă este și va fi pururea numai partea de nord a Moldovei.

Curtea de apel, tribunalele și preturile din Bucovina își vor împlini această datorie sfântă, dispunând de un corp de magistrați bine discipulați cu o preparațiune științifică și practică foarte exactă. Magistrații din Bucovina conștiinți de datorile lor sfinte și grele, le-au împlinit totdeauna fără șovăire, cu zel deosebit, și declar sus și tare că le vor împlini și pe viitor cu fidelitate nestrămutată către *Țară și Rege*.

Ași aminti numai în treacăt zilele grele în războiul mondial, așa aminti activitatea magistraților pe timpul invaziei prime rusești, când din ordinul ministrului de justiție din fostul stat austriac magistrații și-au îndeplinit datoria sub cnota rusească și nici o silă nu i-a putut abate dela datorii ;

Ași aminti că magistrații bucovineni pe timpul invaziei a treia rusești, din Iunie 1916 până la August 1917, aplicați fiind la tribunalele din Viena, au dat dovadă că sunt superiori chiar magistraților din Viena ;

Ași aminti, în fine, că magistrații bucovineni, dela desfacerea Austriei, pe timpuri în cari stagnau lucrările la toate celelalte oficii, au continuat activitatea fără șovăială, și pe timpul domniei ucrainenilor condamnau chiar ucrainenii la moarte, contribuind astfel în mod real la menținerea bunei ordine. Evident că numai un corp de

magistrați complet disciplinați, conștii de datoriile lor, au putut să le execute în astfel de mod.

Și nu vă mirați că magistrații și-au împlinit datoriile în mod excelent. Magistrații sînt, conform legilor în vigoare, menținuți prin decretul din 18 Decembrie 1918, independenți, inamovibili, ei se judecă singuri, și nici o altă autoritate n'are voie să se amestece în chestiile judecătorești. Numai magistrații independenți de ori și care curente politice, numai magistrații inamovibili pot să realizeze formula *justitia fundamentum regnorum*.

Drept aceea, magistratura din Bucovina menține, în interesul consolidării statului și al populațiunii, aceste principii acceptate de toate statele moderne după lupte de sute de ani, magistratura din Bucovina menține aceste odore.

Menține :

1. Principiul independenței necondiționate;
2. Principiul unei totale separări de administrație;
3. Principiul în virtutea decretului-lege din 18 Decembrie 1918, principiul administrației judecătorești autonome și subordonarea directă a administrației judecătorești din Bucovina, fără intermediari, ministerului de justiție, la care ar fi de instituit un consilier tehnic, care să posede deplina încredere a magistraților bucovineni. Magistrații sînt convinși că aceste instituțiuni pot fi schimbate numai de o viitoare constituantă.

Aducându-vă domnule ministru de justiție aceste principii la cunoștința dumneavoastră binevoitoare, aduc în numele tuturor magistraților din Bucovina, fără deosebire de lege și neam, Majestății Sale Regelui omagiile de necondiționată supunere și nestrămutată credință, și vă rog cu tot respectul să binevoiți să fiți interpretul nostru. Trăiască Majestatea Sa Regele! Trăiască România Mare!

După aceasta au urmat felicitările, noii magistrați au fost calduros felicități de către d-ții miniștri de magistrații Tribunalului, de membrii baroului cari asistau precum și de magistrații din București, în numele magistraturii din vechiul regat.

După amiază, atât magistrații Tribunalului cât și membrii baroului au avut întrevederi cu d-l Ministru de justiție, pentru diferite chestiuni profesionale, prezentându-i și memoriu scrise. D-l Ministru cu multă bună-voință le-a promis că le va studia cererile și că, în acest scop, sunt chiar instituite comisii care se ocupă cu cercetarea și prepararea materialului necesar stabilirii principiilor, după care se vor soluționa chestiunile ridicate.

Mai adăugăm că, cu această ocaziune d-l Ministru de justiție a vizitat în ziua de 16 Iulie cor. și Trib. de Suceava, unde a fost întâmpinat cu o frumoasă cuvântare din partea d-lui președinte Ilie Ilasierici în numele magistraturii locale și de reprezentanții baroului local, aceștia din urmă cerând să le fie îngăduit încă un timp în care pledoariile să se facă în limba germană pentru acei care nu cunosc încă limba română.

D-l Ministru Buzdugan a răspuns prin a arata importanța rolului social al magistraturii, apoi adresându-se membrilor baroului le-a făcut o calduroasă invitațiune a da tot concursul lor Tribunalului în îndeplinirea grelei sale misiuni, fapt de care, a adăugat d-l Ministru că nu se îndoiește, fiind dată reputațiunea baroului de Suceava; iar în ceea-ce privește chestiunea pledoariilor, a promis că cererea va fi studiată și crede că i se va da o soluțiune favorabilă.

I. Iodol

Recepțiunea noilor Consilieri din Bucovina la Inalta Curte de casație și justiție

La 22 Iulie cor. Inalta Curte de casație, convocată în sesiune de vacanță, a primit jurământul a doi din cei trei Consilieri, numiți pentru Bucovina, ca consilieri-raportori în sânul Curții de casație, pentru a ușura rezolvirea diferitelor chestiuni speciale legislațiunii acestei provincii, și anume a D-lor D-r Mandicevschi și D-r Băleann.

După ce d-l Procuror-general N. Procopescu, a anunțat numirile, noii consilieri, îmbrăcați în robe roșii, au fost introduși, conform uzului Inaltei Curți de casație, fiecare de către alți doi consilieri, și după ce fiecare au prestat jurământul în fața unui numeros public compus din magistrații Curților și Tribunalele și membrii baroului, s'au pronunțat următoarele cuvântări :

Cuvântarea d-lui Președinte al Inaltei Curți de casație Victor Romniceanu

D-lor noi colegi, numirea d-voastră ca consilieri-raportori la această Inaltă Curte, pentru afacerile din Bucovina, am primit-o cu mare bucurie.

Mai întâi pentru că vedem într'însa o afirmare a unității naționale, această dorință atât de scumpă tuturor românilor, care sperăm să fie în curând urmată de unitatea de legislațiune în toate ținuturile locuite de români, ținuturi cari într'un admirabil avânt patriotic s'au unit cu vechiul regat, unitate de legislațiune care ar fi, D-lor, o binefacere pentru popor și în acelaș timp o forță mai mare pentru Statul nostru.

Apoi D-lor, numirea D-voastră corespunde unei necesități bine simțite în urma decretului prin care s'a dat în competența acestei înalte curți să judece potrivit regulilor de procedură din Bucovina, recursurile și ori ce alte afaceri cari conform legilor în vigoare în Bucovina sînt în căderea Curții de Casație.

Cu aceste noi atribuțiuni, misiunea acestei Inalte Curți devine destul de delicată și dificilă, având de aplicat o legislațiune și o procedură deosebită de cea cu care este obicinuită. Venirea D-voastră însă între noi, avem convingerea că ne va ușura mult sarcina, căci știm că aduceți cu D-voastră o lungă experiență și întinsele D-voastră cunoștințe ale acelei legislațiuni, titluri cari vă desemnase deja pentru posturile similare ce ați ocupat în magistratură înainte de a fi chemați în mijlocul nostru.

D-lor vă asigur că veți găsi la noi o sinceră și francă colegialitate precum și o dorință vie ca, cu puteri unite, să întărim cât mai mult încrederea tuturor în justiția țării noastre.

Regret că primirea D-voastră nu s'a putut face de întreaga curte, din cauza vacanței în care ne găsim. Eu, în numele Curții, vă felicit și vă zic bine ați venit între noi.

Cuvântarea D-lui Procuror-general N. Procopescu

În numele Parchetului acestei Inalte Curți, felicit călduros pe noii noștri colegi pentru intrarea lor în sânul Curții, ca reprezentanți ai mult iubitei Bucovine, pe care patriotismul ei și spiritul de jertfă al soldatului Român au ajutat-o să vie pentru totdeauna la sânul mamei sale, după ce aproape un secol și jumătate fusese sub robie străină.

Sărbătoarea de azi este cea mai frumoasă pentru Curte, căci ce poate fi mai frumos decât regăsirea fraților, între care un vecin, fost puternic pe vremuri, pusese graniță despărțitoare, deși prin fătărnicie avea ca deviză că „dreptatea este temelia popoarelor“, „Justitia fundamentum regnorum“.

Înfăptuirea întregirii neamului, care ne-a procurat această sărbătoare, se impunea printr-o lege firească, căci este o dreptate immanentă pentru indivizi, dar mai cu seamă pentru popoare, care cere să se desfacă ceea ce s'a săvârșit prin intrigă și nedreptate.

Prezența Dv. printre noi, iubiți noui colegi, ne va fi de mare folos, căci ne veți ajuta mult cu adâncile Dv. cunoștințe juridice în deslegarea diferitelor probleme ce se vor pune Curții, mai cu seamă cu ocaziunea recursurilor ce ne vor veni spre judecată din Bucovina. Veți fi de mare folos și diferitelor comisiuni și legiuitorului în opera de unificare a legilor, în care operă, desigur, se va ține seamă de diferitele dispozițiuni bune ale legilor care v'au cârmuit.

Termin asigurându-vă de toată stima și dragostea noastră și urându-vă spor la muncă.

Cuvântarea d-lui Pro-decan al Baroului avocaților de Ilfov, Dem. Dobrescu:

Onorată Inaltă Curte,

În acest moment solemn și istoric, vin în numele Baroului de Ilfov să felicit Curtea de Casație, că poate primi în sânul ei, pe primii judecători trimiși de noile ținuturi Românești, alipite astăzi dar unite de mult. Justiția Română nu va uita niciodată că România-Mare este opera Justiției Universale, care revizuind nedreptatea Istoriei, dă națiunii noastre întregite, drepturile ei neprescriptibile de a trăi unită, și-i asigură locul ei de cinste în Panteonul raselor mântuitoare, cu care a sângerat împreună pentru liberarea omenirii.

Sântem adânc încredințați că cea mai înaltă instanță a României-Mari, va aduce prinusul ei de râvnă neobosită, în setea noastră a tuturor către o cât mai mare dreptate. Așteptăm dela Justiția Română însuflețită de năzuințele vremii noastre să desăvârșească opera grandioasă începută de armata noastră glorioasă, pentru că credem din adâncul inimii, că după ce armata Română ne-a dat România-Mare, este rândul Justiției române să realizeze România-Nouă.

Răspunsul d-lui consilier Dr. Mandievschi:

Inaltă Curte, D-le Președinte,

D-le Procuror-general, D-lor avocați,

Din toată inima vă mulțumim pentru frumoasele cuvinte rostite astăzi cu prilejul primirii noastre

în sânul Inaltei Curți de Casație din București și pentru festivitatea solemnă ce ne-ați făcut-o.

Războiul mondial a avut pentru noi Românii un succes strălucit: unirea aproape a tuturor Românilor, alipindu-se de țara-mumă, țările românești care se aflau până acuma sub stăpânire streină.

Cu teritoriile desrobite și populațiunea țărilor acestora s'a împreunat cu populația vechiului regat, pentru a lucra împreună spre solidarizarea și întărirea patriei întregite, a României-Mari.

Am venit astfel și noi din Bucovina desrobită, obidiți până acuma și din punct de vedere al justiției, pentru a conlucra cu D-voastră.

Vă aducem cele mai nobile sentimente de dragoste. Vă aducem ce avem mai bun, puterile și facultățile noastre cele mai alese, spirituale, morale și fizice, și vă jurăm că din răspuțeri vom servi binele comun.

Vă rugăm să ne primiți cu aceeași încredere pe care v'o păstrăm și noi.

Ca încheiere la urările atât de frumos exprimate pentru cimentarea operei de unificare a instituțiilor legale ale Patriei-mume cu acelea ale provinciilor alipite, încrezători în sentimentele exprimate, ce răspund atât de bine și ne dă mari și frumoase speranțe pentru realizarea părții principale a activității ce *Curierul Judiciar* și-a făcut un punct de onoare a desfășura, urează și el noilor consilieri numiți: sănătate și spor la muncă.

CURIERUL JUDICIAR.**Fundamentul și izvoarele dreptului public român**

Mai înainte de a ajunge să demonstrăm necesitatea modificărilor de ordin constituțional, ce propunem a se introduce în organizarea judecătorească, este util să pătrundem în adâncul lor rațiunile cari au determinat înscrierea în constituțiunile moderne a principiului separațiunii puterilor Statului, pentru a vedea în urmă, în ce mod trebuie să-l aplicăm, ținând, bine înțeles, seama pentru aceasta atât de tendințele cât și de spiritul timpurilor actuale.

Sarcina este desigur dificilă, căci nu este prea ușor a face un tablou al instituțiilor politice actuale, a arăta din ce anume principii derivă, la ce nevoi sunt chemate a răspunde, în ce măsură acestea pot fi satisfăcute.

Pentru aceasta este necesar să privim în primul rând Statul din punctul de vedere doctrinar, în conformitate cu principiile fundamentale ale dreptului public modern. Nu voi face pentru aceasta un studiu dogmatic amănunțit cu scopul de a expune ideile personale sau a pune în opozițiune teoriile și opiniunile juriștilor cari au contribuit la elaborarea dreptului public; voi extrage părți ale diferiților autori, făcând mai mult o operă de compilare, indicând soluțiunile practice pe cari ni le-a înfățișat problemele constituționale, reducând ideile generale la noțiuni simple, traduse pe cât va fi posibil

în formele precise Aceasta este mai cu osebire necesar sub un regim democratic, unde fiecare cetățean este chemat să participe la exercițiul puterii publice prin îndeplinirea unor funcțiuni publice ce astăzi sunt accesibile tuturor; și acelor care sunt chemați pe calea sufragiului a lua o decizie, care pentru a fi în cunoștință de cauză dată, trebuiesc să presupună cel puțin cunoașterea noțiunilor elementare a organizării și funcționării guvernământului prin care, în mod general, se înțelege: exercițiul suveranității prin autoritatea publică.

Ca obiect de studiu, luat în accepțiunea cea mai largă, dreptul public este acela care regulează raporturile popoarelor fie între ele, fie față cu indivizi.

Partea dreptului care reglementează relațiunile între ele se numește de cei mai mulți publiciști, *drept public extern* sau *internațional* și, în mod general *dreptul ginților*. Acel drept public care prin opozițiune îl numim intern, zis și drept național, coprinde: *Dreptul constituțional*. *Dreptul public* propriu zis și *Dreptul administrativ*.

Dreptul constituțional este acea parte a legislației unui popor care regulează forma de guvernământ, întinderea și limitele puterilor statului. Dreptul public, propriu zis, înbrățișează toate principiile juridice cari ating interesul general, toate acele dispozițiuni cari reglementează raporturile fundamentale între puterea socială și indivizi, și cari nu intră nici în dreptul constituțional, nici în dreptul administrativ. În acest sens, se consideră dreptul penal și criminal ca făcând parte din dreptul public; tot astfel oare cari drepturi al căror exercițiu este reglementat de codul civil sau alte ramuri ale științei dreptului cari sunt în funcțiune de principii și depind de dreptul public, astfel: *dreptul de proprietate*, *de egalitate înaintea legilor*, *dreptul de libertate individuală*, *dreptul de a nu fi sustras de la judecătoria naturală*, etc.

Importanța dreptului public este netăgăduită. În el, spun D-nii Disescu și Dumitrescu, „studiem legile după cari se nasc se dezvoltă și pier societățile, prin el studiem mijloacele cele mai nemerite pentru a organiza societatea și care este forma cea mai potrivită care poate să răspundă la necesitatea de a asigura societății împlinirea scopului său. Forma de guvern a statului nostru fiind monarhia constituțională, importanța dreptului public este evidentă, căci grație lui, pe de o parte, ne putem da seama de organizarea și mecanismul instituțiilor publice și administrative din țara în care trăim, iar, pe de altă parte, putem lua cunoștință de imperfecțiunile regimului actual. Regimul constituțional are nu numai imperfecțiuni de alcătuire, inerente, de alt-fel, ori cărei concepțiuni și instituțiuni omenești, dar are mai ales multe părți rele provenite din o vițioasă aplicare, agravată și prin intervențiunea partidelor politice, cari fiind asociațiuni de oameni, ne reprezintă toate slăbiciunile, toate păcatele omenești. Ce e anormal, ce e patologic în om, se manifestează și în partidul politic. În asemenea condițiuni studiul principiilor organizării sociale, studiul inconvenientelor regimului constituțional prezintă o utilitate necontestată, căci grație acestui studiu putem constata cari sunt rezultatele practice ale principiilor înscrise în constituțiune, și văzând relele să se găsească mijloace de îndreptare; această îndreptare se poate face din două direcțiuni: de sus în jos și de jos în sus. Cea d'ântăiu, datorită claselor conducătoare, se face atunci când partidele se grupează pe idei, când cei ce vor să guverneze societatea, spun mai dinainte cum înțeleg să o guverneze, pe ce idei, pe ce principii. Îndreptarea de jos în sus se face prin influența pe care o exercită stratul social

inferior asupra celui superior; această îndreptare se obține prin dezvoltarea conștiinței poporului, ceea ce presupune răspîndirea culturii.

«Regimul Constituțional ar da foloase mai pipăite, mai reale dacă reprezentatiunea națională, care este sinteza constituționalismului ar fi expresiunea conștiinței naționale; din nenorocire, în mare parte pentru a nu zice în total, produsul *solicitărilor*, *promisiunilor*, *intimidărilor*, *discuțiunii cu reu credință*, *simulării conștiințelor*, *insultelor*, *calomniilor*, lucrează lăaturalnic și în mod puternic alături și în violarea adevăratelor principii; este un fel de impuritate la baza acțiunii care se dezvoltă azi. Dacă viața politică ar fi numai rezultatul mecanismului politic alcătuit de lege, dacă guvernării și guvernării nu ar face de cât ce prescrie legea, atunci regimul constituțional ar putea da rezultate bune; din nefericire în jocul instituțiilor politice se amestecă tendințe, sentimente, pasiuni și mai ales interese în afara de ce prescrie constituțiunea și legile țării. Doctrina constituțională pură spune cum funcționează instituțiunile legale și ea are o mare influență asupra vieții politice practice, pentru că studiind factorii legali, putem constata mai cu înlesnire acțiunea factorilor extra-legali».

«În agitațiunile politice studiul dreptului public e dar de cel mai mare folos: el servă de far conducător în mijlocul aparențelor și a curentelor greșite».

«Principiile conducătoare ale Statului dacă sunt azi la îndemâna fiecăruia, pentru a-și da seamă în mod intuitiv de ceiace face și ce ar trebui să facă, prin studiul dreptului public fie-care cetățean ajunge să știe care e datoria lui; cu atât mai mare cuvânt dar, cel care vrea să guverneze trebuie să-și cunoască țărnel, căci greșelile mari care se fac din ignoranță, sunt de multe ori tot așa de prejudiciabile ca și când ar fi fost făcute cu intenție»¹⁾.

Complexul regulilor de drept ce se aplică Statului formează dar obiectul dreptului public. El nu se ocupă de persoane, relațiunile, drepturile și obligațiunile lor decât numai în cât privește participarea lor la viața Statului; dreptul public are misiunea de a organiza puterile Statului, de a preelza prerogativele și exercițiul lor, față de societate, de cetățeni sau grupurile de cetățeni ce o compun.

O definițiune a Statului o găsim la începutul oricărei opere care tratează despre dreptul public; ea este și greu și ușor de formulat. Dacă vroim să ne raportăm la aceea ce în mod ideal ar trebui să fie Statul și să căutăm a face o cercetare sintetică a originelor sale, ar trebui să întreprindem un studiu ce este absorbit în întregime de filosofia politică.

Dacă voim însă să privim Statul nu dela această înălțime, dar dela aceea a realităților practice și a faptelor concrete, atunci definițiunea este simplă, de oarece fiecare știe ce este Statul și personalitatea sa, făcând zilnic deosebire între națiune, stat și guvernământ.

Statul este personificarea juridică a unei națiuni; el este subiectul și sprijinul autorității publice.

Acea ce constituie în drept o națiune, este existența, în această societate de oameni, a unei autorități superioare voințelor individuale. Această autoritate, care în mod natural nu poate să cunoască o putere superioară sau concurență din punctul de vedere al raporturilor ce conduce, se numește *Suveranitate*. Fundamentul chiar al dreptului public consistă în aceea că conferă suverani-

1) C. G. Disescu și M. Dumitrescu. *Istoria și principiile dreptului public român*, pg. 23 și urm.

tăței, în afară și deasupra persoanelor care o exercită la un moment dat, un titular ideal și permanent care personifică națiunea întreagă: această persoană morală este *Statul*, care se confundă cu *Suveranitatea*²⁾.

Statul este dar sinteza intereselor colective, active sau pasive, distincte și câteodată chiar opuse intereselor individuale; el este constituit printr-o națiune, format de o colectivitate de oameni ai unei anumite țări, locuind pe un teritoriu determinat și care în mod politic este condus de o autoritate suverană, ce administrează interesele colective, asigură și protejează interesele individuale.

Națiune, Teritoriu și Suveranitate sunt dar elementele constitutive ale Statului.

Fundamentul dreptului public este deci strâns legat de origina și scopul Statului și de izvoarele istorice, a instituțiilor sale politice.

Dacă în general izvoarele dreptului public sunt legile constituționale, politice și administrative, tratatele, decretetele, jurisprudența, tradițiunile, cutumele, natura lucrurilor, împrejurările și știința conștințită în scrierile publiciștilor, nu este mai puțin adevărat că în determinarea cu precizie a principiilor fundamentale și a izvoarelor actualului drept public român, nu avem în această, a ne servi de tradițiune, obiceiul pământului de acele tratate, hrisove și cronografe ale țării noastre, căci ele au fixat numai principiile vechiului drept public român, explicând numai transformările ce organizația politică a Statului le-a încercat în acea perioadă.

Istoria politică română, în evoluțiunea ce a urmat, trebuie dar împărțită în două părți:

Prima parte este acea a vechiului drept public român pe care d-l Disescu³⁾ o divide în patru perioade: a) aceea a celor mai vechi timpuri, până la înființarea Principatelor române, adică a Țării românești de către Radu Negru (1290 după Cr.) și Moldova de către Bogdan Vodă din Maramureș (1350); b) aceea dela întemeierea Principatelor până la Mihai Viteazu (1593) în România și Aron Vodă în Moldova (1591); c) aceea dela Mihai Viteazul și Aron Vodă până la Grigore Ghica și Ion Sturdza (1822); d) și în fine, aceea dela 1822 până la 29 Iunie 1866.

A doua parte, a actualului drept public român, care datează dela 1 Iulie 1866 este aceea, când România, din propria sa autonomie națională, și-a dat Constituția actuală votată de Camera deputaților, ce forma atunci Adunarea constituantă, și care a fost redactată după modelul constituțiunii din 26 Februarie 1831 a Regatului Belgian.

Astfel, dar, transformările ce a încercat organizațiunea politică a Statului Român până la 1866, nu ne poate fi folositoare pentru a găsi într'însele principiile actualului drept public român, întru cât originile și izvoarele acestuia nu le vom găsi decât în originile și izvoarele dreptului public Belgian, trase la rândul lor: 1. din dreptul public al Europei occidentale anterior revoluțiunii franceze din 1789; 2. din instituțiunile engleze; 3. din constituțiunea Statelor-Unite; 4. din dreptul public francez care a provocat o nouă mișcare ce s'a resimțit în întreaga Europă continentală prin revoluțiunea din 1789; 5. din dreptul public al Țărilor de jos; 6. din actul unirei belgienilor dela 1832; al revoluțiunii care a provocat separarea Olandei și a proclamat independența Belgiei; și, în fine, din opera congresului național belgian care, la 26 Februarie 1831, a elaborat constituțiunea astăzi în

vigoare în Belgia și care este prototipul constituțiunii române.

Vom examina în primul rând mișcarea produsă în Franța la 1789, care a pus bazele fundamentale unui nou drept public în Europa continentală, și numai din punctul de vedere al influenței ce a avut asupra dreptului public belgian. În această privință va fi necesar a face un examen de ansamblu, intrând numai în analiza actului Adunării constituante franceze din 1789, a constituțiunilor și chartelor franceze din 1791, 1814 și 1830, pentru a desprinde în urmă principiile cari au caracterizat programul politic ce a făcut obiectul aplicațiunii noilor principii.

Dreptul public belgian și, prin urmare, român, și găsește fundamentul în individualismul revoluțiunii franceze; dreptul public francez este eșit din revoluțiunea dela 1789, provocată de mișcarea filosofică a secolului al XVIII și care a dat intereselor individului garanțiile legale.

În vechiul regim al Franței, în care puterea centralizatoare ajunsese la maximum dezvoltării ei, funcțiunea așa zisul *regim de poliție*, adică un sistem de guvernământ în care interesele particulare erau supuse voinței arbitrare a puterii publice. Guvernământul și Statul erau încarnați în persoana Regelui. Situația politică a Franței de atunci este caracterizată prin celebrele cuvinte: «L'Etat c'est moi», pe temeiul cărora Ludovic al XIV să credea autorizat a nu da socoteală supușilor săi de exrețiul puterii sale; el mai califică de crimă rezistența sau nesupunerea la ordinele sale.

Regimului de poliție, revoluțiunea din 1789 a substituit un *regim legal*, după care orice deținător al puterii publice nu putea lucra decât conform cu legile cari protejează aceste interese. Dacă funcționarul violează aceste reguli, actele lui pot fi anulate pe calea justiției; el mai poate fi personal răspunzător și condamnat la pedepse și ținut la despăgubiri; actele lui mai putea în fine să fie cauza unei condamnățiuni la despăgubiri a statului față de particularul căzut victimă a actului ilegal.

Această reformă profundă de organizațiunea politică, n'a fost însă improvizată de revoluțiune. Ea a fost pregătită în domeniul ideilor, prin studiul instituțiilor străine, și mai ales prin marea mișcare liberală, propriu zis franceză care, născută în secolul al XVI-lea a dat toate roadele sale în secolul al XVIII-lea. Instituțiunile străine netăgăduit au inspirat și ele oamenii revoluțiunii franceze, ast-fel studiul republicilor grece și romane au făcut o specie de educațiune republicană într'un mediu monarhic; instituțiunile engleze care tindeau din ce în ce mai accentuat către libertățile politice fuseseră revelate special de Voltaire și Montesquieu. Colonile engleze ale Americii de nord revoltându-se în 1770, au proclamat independența lor și întemeind Statele-Unite au promulgat declarațiunea drepturilor și constituțiunile scrise creând mici republice, și tinerii francezi cari lupțind alături de aceste coloni au adus în Franța textul și spiritul acestor constituțiuni.

Mișcarea aceasta liberală, născută de alt-fel și în Franța chiar, dacă a fost năbușită în secolul al XVII-lea prin stabilirea monarchiei absolutiste, se redesteaptă violent la sfârșitul secolului al XVIII grație scrierilor enciclopediștilor ca Diderot și Volnay și teoriilor lui Montesquieu, Rousseau și Mably. În special Montesquieu și Rousseau, legați unul și altul de curentele de idei ce au dominat secolul al XVIII, s'au inspirat de dorința reformelor care agitau în acea epocă spiritele. Montesquieu prin metoda observațiunii, studiând faptele analizând

2) A. Esmein. *Elements de Droit Constitutionnel*.

3) C. Disescu. *Dreptul constituțional*, pag. 323.

instituțiunile, invocând istoria, se ridică la un ideal în care ideea guvernământului mixt și temperat, separația și ponderațiunea puterilor sunt elementele principale. Apologia constituțiunii engleze este punctul culminant al celebrei scrieri a lui Montesquieu „Esprit des lois” din 1748.

Rousseau, din contră, prin metoda speculativă, prin abuzul ideilor abstracte și deducțiunilor, ajunge la concluziuni diferite și făcând să treacă teoria dreptului natural în domeniul politic, a determinat să se accepte și a impus opiniunii publice concepțiunea *contractului social*; concepțiune de alt-fel falsă, de oarece suveranitatea directă și omnipotența voinței generală ce se indentifică cu legea în convențiunea imaginată de Rousseau, nu putea să ia ființă de cât într-o societate deja presupusă organizată în mod juridic. Cu toate inexactitățile ce sunt la baza contractului social, totuși împreună cu Montesquieu a inspirat întreaga revoluțiune franceză, răsturnând astfel arbitrarul regimului de poliție, stabilind un sistem de guvernământ legal și de libertate, la 1789.

Adunarea constituantă care și-a atribuit la 1789 misiunea de a organiza acest guvern legal, a dat Franței două monumente juridice și anume: Declarațiunea drepturilor omului și ale cetățeanului și o constituție scrisă.

Legea votată la 2 Octombrie 1789, sub numele de declarațiunea drepturilor a considerat: «că nesocotirea și disprețul drepturilor omului au fost singure cauza nenorocirilor publice și corupțiunii guvernelor și a decis să expună printr-o declarațiune solemnă, drepturile naturale, inalienabile, imprescriptibile și sacrate ale omului, pentru ca această declarațiune, constant prezinte tuturor membrilor corpului social, să le reamintească drepturile și datorile lor și ca astfel actele puterii legislative, executive și judecătorești putând fi la orice moment comparate cu scopul oricărei instituțiuni politice, să fie mai respectate; pentru ca în urmă reclamațiunilor cetățenilor, întemeiate de acum pe principii simple și necon-testabile să se săvârșească totdeauna pentru menținerea constituțiunii și spre fericirea tuturor».

«In consecință, adunarea națională recunoaște și declară în prezența și sub auspiciile Ființei Supreme drepturile omului și cetățeanului» 4).

4) Textul declarațiunii drepturilor omului și cetățeanului:

Art. 1. — Oamenii nasc și rămân liberi și egali în drepturi. Distincțiunile sociale nu pot fi fondate decât pe utilitatea comună.

Art. 2. — Scopul oricărei asociații politice este păstrarea drepturilor naturale și imprescriptibile ale omului. Aceste drepturi sunt libertatea, proprietatea, siguranța și rezistența la opresiune.

Art. 3. — Principiul oricărei suveranități rezidă esențialmente în națiune. Nici un corp, nici un individ nu poate să exercite o autoritate ce n'ar emana dela dânsa, în mod expres.

Art. 4. — Libertatea consistă în a putea face tot ce nu vatămă altuia; astfel exercițiul drepturilor naturale ale fiecărui om, n'are alte margini decât pe acelea care asigură celorlalți membri ai societății folosința aceluiași drepturi. Aceste limite nu pot fi determinate decât de lege.

Art. 5. — Legea n'are dreptul de a interzice decât acțiunile vătămătoare societății. Ce nu e oprit de lege, nu poate fi împedit și nimeni nu poate fi constrâns să facă ce legea nu ordonă.

Art. 6. — Legea este expresiunea voinței generale. Toți cetățenii au dreptul să concure la întocmirea ei, fie formal, fie prin reprezentanții lor. Ea trebuie să fie aceeași pentru toți, fie că ocroteste, fie că pedepsește. Toți cetățenii fiind egali înaintea ei, sunt deopotrivă admisibili la toate demnitățile, locurile și însărcinările publice, după capacitatea lor și fără altă deosebire decât aceea a virtuțiilor și talentelor lor.

Art. 7. — Nici un om nu poate fi acuzat, arestat sau deținut de cât în cazurile determinate de lege și după formele ei prescise. Aceia cari solicită, expediază, execută sau fac să se execute ordine arbitrare, trebuie să fie pedepsiți; dar orice cetățean chemat sau arestat în virtutea legii, trebuie să se supue imediat; devine culpabil dacă rezistă.

Această declarațiune de altfel o operă esențialmente franceză, cu oarecari apropieri de instituțiunile engleze și americane, vizează foarte clar toate abuzurile criticate ale vechiului regim; de altă parte, reflectează în mod perfect concluziunile filosofiei dreptului natural al secolului al XVIII-lea pe temeiul drepturilor omului și ale cetățeanului, astfel:

a) Drepturile omului sau drepturile naturale, sunt acelea cari aparțin oricărui individ oricare ar fi sexul, vârsta, capacitatea sau demnitatea sa. Omul fiind esențialmente, în spiritul filosofiei spiritualiste, care a inspirat secolul al XVIII-lea, o gândire activă, are dreptul natural, libertatea intangibilă de a gândi și de a exterioriza gândirea sa, adică de a dezvolta activitatea sa fizică, intelectuală și morală. Mai mult încă, toți oamenii având de o potrivă o gândire, au toți un drept egal de a dezvolta activitatea lor. Deci toți oamenii sunt liberi și în mod egal liberi. Libertatea și egalitatea sunt dar cele două drepturi naturale, fundamentale;

Egalitatea civilă, consecință a egalității naturale și rezultat al indentității clauzelor contractului social pentru toți indivizii, a atras abolirea tuturor privilegiilor de jurisdicțiune, de impozit și de admitere în funcțiunile publice.

Libertatea civilă, consecința libertății naturale pe care individul n'a întrebuințat-o integral în contractul social, consistă în a putea face tot ceace nu vatămă altuia.

Ea garantează siguranța individuală și inviolabilitatea domiciliului contra arestărilor și detențiunilor arbitrare; libertatea muncii, a comerțului și industriei care condamnă corporațiunile opresive, în fine libertatea conștiinței și libertatea presei. Principiul libertății atrage după sine chiar pe acela al dreptului de proprietate, acesta rezultând din libera dezvoltare a activității individuale, individul având un drept inviolabil asupra produsului activității sale.

b) Drepturile cetățeanului în gândul autorului memorabilei scrieri «Esprit des lois» nefiind numai drepturi

Art. 8. — Legea nu trebuie să stabilească decât pedepse strict necesare și nimeni nu poate fi pelepsit decât în virtutea unei legi stabilită și promulgată anterior delictului și legalmente aplicată.

Art. 9. — Tot omul fiind prezumat inocent, cât timp n'a fost încă declarat culpabil, în cazul când se crede indispensabilă arestarea lui, legea trebuie să exprime în mod sever orice rigoare care n'ar fi necesară pentru a se asigura de persoana lui.

Art. 10. — Nimeni nu trebuie să fie turburat pentru opiniunile sale, chiar religioase, întrucât manifestarea lor nu turbură ordinea publică stabilită de lege.

Art. 11. — Libera comunicare a cugetărilor și opiniunilor e unul din drepturile cele mai prețioase ale omului; orice cetățean poate deci vorbi, scrie și imprima liber, răspunzând însă de abuzul acestei libertăți în cazurile determinate de lege.

Art. 12. — Garanția drepturilor omului și a cetățeanului necesită o forță publică. Această forță e deci instituită pentru avantajul tuturor, iar nu pentru utilitatea particulară a aceluia cărora ea e încredințată.

Art. 13. — Pentru întreținerea forței publice și pentru cheltueli de administrație e indispensabilă o contribuție comună; ea trebuie să fie egalmente repartizată între toți cetățenii, după facultățile lor.

Art. 14. — Toți cetățenii au dreptul de a constata prin ei însuși sau prin reprezentanții lor necesitatea contribuțiunii publice; de a consimți în mod liber, de a-i urmări întrebuințarea și de a-i determina calitatea, așezarea, perceperea și durata.

Art. 15. — Societatea are dreptul de a cere oricărui agent public socoteală de administrațiunea sa.

Art. 16. — Orice societate în care garanția drepturilor nu e asigurată, nici separațiunea puterilor determinate, n'are constituțiune.

Art. 17. — Proprietatea fiind un drept sacru și inviolabil, nimeni nu poate fi privat de dânsa, decât în cazul când necesitatea publică, legalmente constatată, o cerere în mod evident și sub condițiunea unei juste și prealabile indemnizări.

naturale dar și drepturi politice, ele trebuiau să confere și participarea la exercițiul puterii publice privită ca funcțiune legislativă, administrativă și judecătorească.

Declarațiunea drepturilor a substituit suveranității de drept divin, care făcea din rege stăpânul supușilor săi, suveranitatea națională, una, indivizibilă, inalienabilă și imprescriptibilă, care dă ansamblului cetățenilor dreptul de a determina forma de guvernământ și a fixa atribuțiunile puterilor publice. Declarațiunea drepturilor este intruparea principiilor materiei de drept public și a devenit în urmă primul capitol al constituției din 1791.

Pentru a da mai multă forță de protecțiune drepturilor individuale și a libertăților politice, ele au fost asigurate prin legea scrisă care poartă denumirea de: Constituțiunea din 1791. Acesta protegează încă libertatea politică determinând, competența respectivă a organelor de guvernământ, interzicând fie-cărora din ele de a încălca în atribuțiunile celorlalte; ea în special a crezut că libertatea ar fi în pericol dacă toate puterile Statului ar fi încredințate aceleași autorități, căci ast-fel ar putea să săvârșească nepedepsită ori-ce nelegiuiri, dacă, n'ar fi o altă putere care să o împiedece. A pus principiul separațiunii puterilor dând unei adunări legislative funcțiunea de a vota legile, Regelui de a le executa și judecătorilor acea de a le aplica sau de a le interpreta în caz de contestațiune. Ast-fel nici una din cele trei puteri nu putea deveni tiranică, căci este oprită de celelalte două, iar în caz de conflict între puteri, el nu putea fi rezolvat de cât de poporul suveran prin alegeri care asigură supremația.

Aceasta este opera Revoluțiunii franceze care prin declarațiunea drepturilor și Constituția din 1791 a întemeiat un drept public nou; ea ne interesează mai cu deosebire căci împreună cu constituțiunile și chartele anterioare anului 1831, au exercitat o influență hotărâtoare asupra Dreptului constituțional belgian, a cărui constituțiune cu neînsemnate modificări, a devenit la 1 Iulie 1866 Constituțiunea țării noastre; de altfel titlul II și unele articole ale titlului III al Constituțiunii care tratează despre „Drepturile românilor“ și despre „Drepturile Statului“ nu sunt decât reproducerea declarațiunii drepturilor proclamate de Adunarea Constituantă franceză din 1789, trecută în urmă și în textul constituției franceze din 1791.

(Va urma)

N. C. SCHINA

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela la 13 Iunie 1919

Președinția d-lui V. ROMNICEANU. Președinte

I. Matejka cu Maria Fundescu, G. Lăzăr și Jean Durieu

Deciziunea No. 114

Decretul-lege 1480 din 10 Decembrie 1907 relativ la anularea actelor executate de inamic. — Pentru cine și în favoarea cui s'a creat? — Dacă un Ceho-slovac, care în timpul războiului era cetățean al unui Stat cu care România se găsea în stare de război, poate uza de acest decret-lege. — Inadmisibilitate.

Decretul-lege No. 1480 din 10 Decembrie 1917 desființând măsurile arbitrare luate și executate de inamic în detrimentul bunurilor sau al drepturilor de orice natură aparținând românilor, aliaților sau neutrilor, este

făcut în favoarea acestora și deci numai ei sunt în drept a se prevala de dispozițiunile lui.

Prin urmare, un ceho-slovac, care este constatat că în timpul războiului era cetățean al al unui Stat cu care România se găsea în stare de război, nu poate invoca în favoarea sa dispozițiunile acestui decret-lege.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Mavrojani din partea recurentului, în desvoltarea motivelor de casare și pe d-nii avocați Lapatti și Netzler, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

I «Exces de putere și violarea art 5 din decretul lege No. 1480 din 10 Decembrie 1917 și eroare grasieră de fapt».

«Tribunalul a comis un exces de putere, și o eroare grosieră de fapt admitând apelul făcut de D-na Maria Fundescu contra ordonanței prezidențiale cu No. 11103/918 a acestui tribunal, pe motiv că ceho slovacii se considerau supuși austriaci cu toate că statul Ceho Sloyac a fost recunoscut ca aliat de puterile aliate nouă încă din 1917, violând astfel art. 5 din sus menționatul decret lege»

Având în vedere sentința atacată cu recurs din care se constată că Maria Fundescu, în calitate de proprietară a unui mobil din București, a introdus în anul 1918 acțiune înaintea trib. german, înființat în București de armata de ocupațiune contra lui I. Matejka, care în calitatea lui de ceho-slovac, era atunci supus Austriac, pentru a fi obligat la plata chiriei ce-i datora în baza unui contract de locațiune; că trib. german, nesocotind clauzele contractului, a trecut peste pretențiunile reclamantei și după cererea lui I. Matejka a redus chiria stipulată prin contract de la 7000 lei anual la 5000, acordându-i încă și înlesniri de plată și în acelaș timp a declarat reziliat contractul de închiriere, după cererea lui Matejka, pe motiv că din cauza războiului chiriașul se află în imposibilitate de a continua comerțul în vederea căruia se închiriaza imobilul; că ambele părți, au executat această hotărâre, I. Matejka evacuând imobilul de bună voie;

Că după retragerea armatelor de ocupațiune I. Matejka printr-o cerere adresată Trib. Ilfov s. II-a pe baza art. 65 bis din pr. civ. și a decretului lege 1480 din 10 Decembrie 1917, a cerut și obținut anularea hotărârei tribunalului german și restituirea imobilului;

Că în contra ordonanței Trib. Maria Fundescu a făcut apel, iar tribunalul a admis apelul și a anulat ordonanța prezidențială prin sentința atacată cu recurs;

Având în vedere că Tribunalul a anulat ordonanța prezidențială și a respins cererea recurentului de a i se restitui imobilul închiriat, motivând că se constată în fapt că în timpul ocupațiunii recurentul a fost supus austriac și în virtutea acestei calități primind jurisdicțiunea unei instanțe instituită pentru protejarea supușilor statelor ocupante, a cerut și obținut de la Tribunalul german rezilierea și evacuarea imobilului;

Având în vedere că recurentul susține că posterior retragerii armatelor de ocupațiune el și-a pierdut calitatea de supus austriac și a dobândit-o pe aceea de supus Ceho-Slovac, stat recunoscut ca aliat de puterile Înțelegerii și că în această nouă calitate a înțeles să beneficieze de dispozițiunile decretului lege din 10 Decembrie 1917;

Considerând că acest decret desființează măsurile la

arbitrare luată și executată de inamic în detrimentul bunurilor sau al drepturilor de ori ce natură aparținând Românilor, aliaților sau neutrilor; că deci acest decret fiind făcut în favoarea acestora, numai ei sunt în drept a se prevala de dispozițiunile lui; Că astfel fiind, Matejka, care este constatat că în timpul războiului era cetățean al unui stat cu care România se găsea în război, este rău venit a invoca în favoarea sa dispozițiunile acestui decret-lege, mai cu seamă în contra unui român care nu se plânge în contra dispozițiilor Tribunalului german, dispozițiuni luate în favoarea lui Matejka și după cererea sa, după cum constată instanța de fond: că, prin urmare, respingând acțiunea lui Matejka Tribunalul n'a comis nici exces de putere nici n'a violat decretul lege mai sus menționat;

Asupra motivului II de recurs:

II «Eroare grosieră de fapt și abuz de putere întrucât Tribunalul se bazează pe fapte inexistente pentru a-și motiva hotărârea».

«Nu am încheiat nici o tranzacție cu D-na Maria Fundescu și nici nu am evacuat imobilul de bună voie, ci am fost silit de Tribunalul german în fața căruia nu voiam a mă judeca;»

«Notificarea menționată în hotărârea Tribunalului Ilfov secția II nu trebuia să fie luată în seamă de el, de oare ce această notificare a fost trimisă de mine cu an înainte Martie 1917, D-nei Maria Fundescu, care nu a convenit a rezilia contractul atunci, iar eu având în vedere acest fapt m'am folosit mai departe de imobil. Intre această notificare și faptul condamnării la evacuarea imobilului de Tribunalul german, nu există nici o legătură juridică».

Considerând că tribunalul s'a întemeiat, pentru a da hotărârea sa pe notificarea pe care recurentul a făcut-o intimatului, că consideră contractul de închiriere reziliat deplin drept, notificare recunoscută de recurent și care se găsește în dosarul cauzei și pe lângă aceasta se mai bazează și pe hotărârea Tribunalului german, de asemenea netăgăduită, care Tribunalul, constată că în realitate conține o tranzacțiune între părți;

Că dar tribunalul își motivează sentința sa pe dovezi necontestate și reale, iar nu pe fapte inexistente cum se pretinde prin motivul de recurs; de aceea motivul fiind inexact în fapt, urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. III

Audiența dela 2 Martie 1916

Președinția D-lui I. DUCA, Președinte

Societatea cooperativă Mercur cu I. Tanoviceanu

Societate cooperativă. — Excluderea unui asociat. — Proces la tribunal pentru anularea excluderii. — Dacă se poate invoca excepția că a făcut recurs la adunarea generală. — (Art. 231 c. com.)

După art. 231 din cod. comercial, excluderea asociatilor din societățile cooperative neputând avea loc decât pentru motive determinate prin lege și prin actul constitutiv, nu se poate tăgădui instanțelor judecătorești dreptul de a examina și controla dacă în adevăr motivele pentru care s'a pronunțat excluderea unui asociat de către consiliul de administrație sunt din acele determinate prin lege sau prin statute.

Prin urmare, la acțiunea intentată la Tribuna de către societarul exclus nu se poate opune excepțiunea de necompetința tribunalului, pe motivul că acel asociat a uzat de calea recursului la adunarea generală, care i l'a respins *).

Decizia 138/916.—Respins, recursul făcut de Societatea coop. «Mercur», contra deciziei comerciale a Curții de apel din Buc., s. IV, No. 48 din 1915, dată în proces cu I. Tanoviceanu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Flaișlen;

Pe d-l avocat C. C. Arion, în dezvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l I. Tanoviceanu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare invocat:

I. «Violarea art 231 c. com. și art 9 din statutul Societății coop. «Mercur» și art. 154, 155 și 165 c. com., precum și nemotivarea deciziei de către Curtea de apel, în ce privește proba faptelor, care a determinat excluderea: 1) alături tribunalul, cât și Curtea de apel, a judecat acțiunea intentată de d-l I. Tanoviceanu, contra Societății coop «Mercur» violând art 9 din statutul Societății coop «Mercur» și 231 c. com. ult aliniat; 2) art. 9 din statut arată că un acționar, care aduce vreun prejudiciu societății, va fi exclus din societate printr'un vot al consiliului de administrație.

«Membrul exclus poate face recurs la adunarea generală, care poate să l reintegreze în dreptul de membru. Art. 231 cod. com. spune asemenea că, excluderea asociaților se face pentru motivele determinate prin lege și prin actul constitutiv, hotărârea în această privință va fi luată de către adunarea generală sau de către consiliul de administrație, conform cu dispozițiunile sus citatului articol.

«Excluderea d-lui I. Tanoviceanu a fost făcută în conformitate cu art. 231 c. com. și art. 9 din statutul societății, care arată că acționarul exclus are calea recursului la adunarea generală a societății care este ultima instanță.

«D-l I. Tanoviceanu a făcut recurs la adunarea generală conform art. 9 din statut, care i-a respins recursul, deci a rămas exclus definitiv și d-sa nu mai avea altă cale, tribunalul neavând competența a judeca deciziunile luate în conformitate cu legea și statutul, de către consiliul de administrație și adunarea generală, ele fiind definitive, niciun text de lege nu dă în competența tribunalelor judecarea și anularea excluderii acționarului.

«Art. 165 c. com. arată că deciziunile luate de adunarea generală, în limitele actului constitutiv și statutelor și legii, sunt obligatorii pentru toți asociații, și chiar pentru cei cari nu au luat parte sau care se opun, deci excluderea fiind făcută în conformitate cu legea și statutele societății, este definitivă art 231 c. com și art. 9 din statute este în ultima instanță.

«Atât tribunalul, cât și Curtea de apel, a violat art. 231 cod. com. ultim aliniat și art 9 din statute, judecând acest proces

«Art. 154 c. com. arată că acțiunea contra administratori-

* Acest rezumat a fost publicat în *Curierul Judiciar* No. 27/916, pag. 249.

lor aparține adunării generale care o exercită prin cenzori, orice asociat are dreptul de a denunța cenzorilor faptele ce crede că trebuiesc cenzurate și ei sunt datori să le verifice, etc.

«Dacă denunțarea este făcută de asociați reprezentând cel puțin 1/10 (o zecime) a capitalului social, cenzorii sunt datori a prezenta observațiuni și propunerile lor și a convoca adunarea generală; adunarea generală va trebui în totdeauna să delibereze asupra reclamațiunii.

«Art. 155 c. com., când sunt bănueli fondate, grave neregularități, se urmează, se pot denunța faptele tribunalului de comerț, care ascultă în camera de consiliu pe administrator, cenzori, etc.

«Din aceste articole reese că, în niciun caz, acționarul nu are acțiune directă la tribunal spre a se judeca în ședință publică».

Având în vedere că, se constată din decizia Curții de apel că intimatul în recurs I. Tanoviceanu, fiind societar la cooperativa «Mercur», a fost exclus din societate printr-o decizie a consiliului de administrație din 21 Mai 1913; că, dânsul, făcând recurs la adunarea generală, aceasta i l'a respins, prin procesul-verbal din 25 Noembrie 1913; că, în urmă, I. Tanoviceanu chiamă în judecata tribunalului comercial pe cooperativa «Mercur», cerând a se anula excluderea;

Că, atât tribunalul, cât și Curtea de apel, prin decizia supusă recursului, motivând că societatea nu a dovedit faptul ce a servit de bază deciziei consiliului de administrație, că adică Tanoviceanu ar fi lucrat contra intereselor societății, au anulat excluderea pronunțată de consiliul de administrație și confirmată de adunarea generală;

Considerând că, la ambele instanțe de fond, Societ. «Mercur» a opus acțiunii intentată de Tanoviceanu, excepțiunea de necompetința tribunalului, pe motivul că, după art. 9 din statutele societății, acționarul exclus, având calea recursului la adunarea generală, cale de care Tanoviceanu uzând, dânsul nu mai poate recurge la instanțele judecătorești;

Având în vedere că, după art. 231 cod. comercial, excluderea asociaților, neputând avea loc decât pentru motive determinate prin lege și prin actul constitutiv, nu se poate tăgădui instanțelor de fond dreptul de a examina și controla, dacă în adevăr motivele pentru care s'a pronunțat excluderea unui asociat de către consiliul de administrație sunt din acele determinate prin lege sau prin statute;

Că, tribunalul și Curtea de apel, examinând și analizând în speță cauzele de excludere, invocate de societate contra intimatului în recurs și constatând că ele nu sunt din acele prevăzute prin lege sau prin statute, au judecat în limitele competenței ce aveau dela lege;

Că, dar, motivul de recurs invocat de Soc. «Mercur» este nefondat și trebuie să fie respins.

Asupra motivului II de casare :

II. «Nemotivarea deciziunii.

«Tribunalul după respingerea finelui de neprimire, intrând în fond spune că nu am dovedit cu suficiență prejudiciul adus de reclamant, prejudiciu care a determinat excluderea d-sale de acționar.

«Înainte Curței de apel, după ce am dezvoltat din nou finele de neprimire, am arătat și în fond atât oral cu acte, cât și prin concluzii scrise, faptele pentru care d-l I. Tanoviceanu a fost exclus din acționar.

«Curtea de apel respinge apelul adoptând în totul vederile Tribunalului, însă nu se pronunță, și nici nu motivează res-

pingerea dovezii ce au făcut și am cerut să mai fac, în subsidiar, asupra vinovăției d-lui I. Tanoviceanu».

Având în vedere că, odată ce Curtea de apel, motivează că din probele administrate de părți, și-a făcut convingerea despre netemeinicia faptelor imputate lui Tanoviceanu, prin decizia consiliului de administrație, decizia instanței de fond nu poate fi criticată pentru nemotivare, din cauză că nu a discutat în mod special cererea făcută de către recurentă de a dovedi în subsidiar faptele aleagate de ea și asupra cărora Curtea de apel își fixase convingerea;

Că, dar, și acest din urmă motiv este nefondat și trebuie să fie respins

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL JUD. DOROHOI

Jurnalul No. 1181

Urmărire imobiliară. — Conservator numit de Tribunal. — Imprumut. — Autorizare. — (Art. 518 urm. Pr. Civilă).

Conservatorul numit conform art. 518 urm. pr. civ. n'are nevoie de autorizarea justiției spre a contracta un împrumut.

Tribunalul,

Având în vedere petiția înreg. C. civ. 3113/915 prin care D-l..., în calitate de conservator al moșiei Borzești din jud. Dorohoi, cere autorizațiune a contracta un împrumut în cont curent, cu dobândă convențională și garantat în recolta viitoare, pentru acoperirea cheltuelilor de exploatare și administrațiune a moșiei, împrumut pe care să-l realizeze treptat și în măsura trebuințelor exploatării;

Având în vedere că moșia Borzești din comuna Borzești, Jud. Dorohoi, proprietatea d-lui Vasile Hârtopeanu, fiind scoasă în vânzare de creditoarea Banca Olteniei din Craiova, după cererea numitei creditoare prin jurnalul No. 689 din 23 Ianuarie 1915, s'a numit conservator asupra zisei moșii până ce ordonanța de adjudecare va rămâne definitivă, pe D-l... din Dorohoi;

Văzând dispozițiunile art. 519 și 520 pr. civ.;

Considerând că, conform acestor articole, conservatorul este însărcinat cu paza imobilului urmărit, cu adunarea chiriilor, arendelor și altor venituri și cu recolta și vânzarea fructelor și este dator să dea socoteli tribunalului, față cu părțile chemate în regulă, despre venituri și cheltueli în zece zile după adjudecație sau la termenul fixat de tribunal;

Considerând că din moment ce prin art. 519 pr. civ se pune îndatorire conservatorului să recolteze bunul dat în administrația sa, el urmează să-și caute singur mijloacele necesare pentru facerea recoltelor, iar la timp să se conformeze art. 520 pr. civ., dând socoteli de gestiunea administrației sale, asupra veniturilor și cheltuelilor fiind pasibil de penalitatea prevăzută de acest articol în caz de neurmărire cu darea socotelilor;

Având în vedere că nici un text de lege nu prevede ca conservatorul să fie autorizat special de justiție pentru contractarea unui atare împrumut;

Că, astfel fiind, cererea conservatorului urmează a fi respinsă ca inutilă;

Pentru aceste motive, respinge ca inutilă cererea D-lui..., conservatorul moșiei Borzești de a fi autorizat să contracteze un împrumut necesar exploatării și administrației zisei moșii.

Dat în camera de consiliu astăzi 5 Februarie 1915:

(ss) M. BalassanEugen; Codrescu.

(s) Grefier, Gh. Franc.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE

CASAŢIE S. I

*Recurentă Aurelia P. Radovici prin d-l avocat H. Rădulescu.
Intimat N. Hristu prin d-l avocat Costică Dumitrescu.*

Erede aparent. — Proprietar. — Terțiu achizitor de bună credință. — Triumful maximei: «Error comunis facit jus». — Eroarea comună și bună credință. — Cestiuni de fapt de apreciere suverană a instanțelor de fond.

În conflictul de drepturi între adevăratul proprietar și un terțiu achizitor de bună credință, trebuie să triumfe maxima: *Error comunis facit jus*, contra regulei de drept: *Nemo plus juris transferere potest*, care este în contradicție cu noțiunea de echitate și de ordine socială.

Atât eroarea cât și buna credință a terțiului achizitor sunt chestiuni de fapt, cari scapă cenzurii Curții de casație. (*Cas. I, dec. 75 din 5 Mai 1919, prin care s'a respins recursul contra dec. Curții de apel Buc., s. I, No. 103/912*).

CASAŢIE S. II

Recurent Lazăr Eskenasi prin d-nii avocați V. Miculescu și Gr. Urlăteanu.

Legea măsurilor excepționale. — Monetă. — Acapararea ei. — Sustragerea din circulație a biletelor Băncii Naționale prin plata unui agiu. — Dacă acest fapt constituie o acaparare de monetă? — Soluție afirmativă. — Art. 30 al 6 și 16 din legea măs. excepționale.

Din modul cum e redactat art. 30 al 6 și 16 din legea măsurilor excepționale rezultă că legiuitorul a asimilat biletele Băncii Naționale cu moneda de argint și nichel extinzând măsurile de prohibire ale speculei și în ce privește aceste bilete, oricare ar fi valoarea lor, întrucât în sistemul nostru monetar ele au un curs legal obligator.

Prin urmare, instanța de fond face o justă aplicațiune a precitatelor texte de lege și nu comite nici un exces de putere aplicând pedeapsa prescrisă de acest text acelor care speculează bilete de ale Băncii Naționale oferind pentru ele preț mai mare decât cel ce reprezintă cursul lor legal. (*Cas. II, decizia penală 600 din 29 Martie 919, prin care s'a respins recursul contra sentinței Trib. Ilfov secția II, 118/919*).

CASAŢIE S. III

*Recurentă Primăria Orașului Bârlad
Intimată Administrația financiară Tutova prin d-l avocat M. Paraschivescu.*

Patentă. — Primărie. — Uzină electrică cu

plută. — Impunerea la patentă. — Art. 8 c. com.

Când se constată că uzina electrică a unei comune nu servește numai pentru luminarea stradelor și piețelor orașului, ci e exploatată de primăria acelei comune, ca de orice alt particular, servind din prisosul energiei electrice curent la particulari, dela care primește plată, în asemenea caz acea primărie urmează să fie impusă la patentă în calitatea sa de furnizoare de curent electric la particulari. (*Cas. III, decizia fiscală din 23 Mai 1916, prin care s'a respins rec. contra dec. comis. apel din jud. Tutova No. 100/916*).

Directorul nostru, d-l N. C. Schina, având durerea a pierde zilele acestea pe iubitul său frate Eustațiu C. Schina, fost deputat, primar al orașului Constanța și inspector-agricol, răpus de o boală care nu iartă, îi transmitem sincerile noastre condoleanțe.

A apărut: **Contribuțiuni la o reformă a Codului penal**, de d-l I. B. Georgescu, Prim-procuror la Trib. Dolj. Această lucrare este de un interes actual, e tipărită în format mare și cuprinde 122 pagine. *Prețul 5 lei*.

În numărul viitor vom publica Prefața autorului de care e însoțită acest volum.

— **Câteva jurisprudențe în legătura cu ocupațiunea germană**, de D-l N. Jac. Constantinescu, Prim președinte al Trib. Gorj. Broșura este tipărită în format mare și cuprinde 64 pag. *Prețul 5 lei*. Depozit la *Curierul Judiciar*. Se expediază, recomandat, contra mandat poștal lei 5.50.

— **Asupra reabilitărei**. Câteva date și argumente pentru modificarea legiuirilor penale, de d-l avocat *Basilă Lupu*, din Iași, o broșură format mic 29 pagine *Prețul lei 2*.

— **Riscurile în obligațiunile civile** de d-l Al. B. Iliescu, judecătorul Ocol. rural Calafat, o broșură în 140 pag. *Prețul lei 5.50*.

— **Reforma electorală**. Înaltul Decret Regal după care se vor face alegerile pentru Adunarea Deputaților și pentru Senat pe întreg teritoriul țării și în Basarabia, tipărit cu formulare și note de d-l *Petre St. Stoica*, judecător la Trib. Teleorman, o broșură format mic 44 pag. *Prețul lei 1.50*.

«Curierul Judiciar» reluându-și aparițiunea în mod regulat, roagă pe Onor. săi abonați să binevoiască a achita abonamentul prin mandate poștale pe adresa d-lui *Codreanu*, la redacția «Curierului Judiciar», în București, calea Rahovei 5, sau să plătească la prezentare încasatorilor noștri *D. Niculescu* și *Marinescu*, pentru provincie și *C. Petculescu*, pentru capitală, singurii autorizați a ne reprezenta și face încasările în schimbul chitanțelor ce vor emite cu ștampila ziarului din registrul cu matcă. — **Nu se admite nici o reducere de preț.**